

mimo Medijatove hiše do ceste na državno železnico. Čez sedanje vojaško preskrbovališče otvori se nova cesta od „Narodnega doma“ do Dunajske ceste in sicer v smeri projektovanega novega gimnazijskega poslopja in navpik na Dunajsko cesto. Slonove ulice razširijo se na 12 metrov; za smer bode merodajno novo poštno poslopje.

Šubičeve ulice (mej deželnim muzejem in Zhubrovo ter Zupančičevo hišo) podaljšajo se zapadno do južne železnice, vzhodno pa čez nunski vrt do Kongresnega trga. Knežje ulice (mej knežjim dvorcem in banko „Slavijo“) razširijo se na 15 metrov, Židovska steza pa se podaljša v sedanji smeri do Vegovih ulic. Tam, kjer stoji sedaj Gerberjeva hiša, napravijo se stopnice s Kongresnega trga do Ljubljane, a brv vezala bode levo obrežje Ljubljane z desnim.

Obrtnijske raznoterosti.

Za osnovo plavžev pri Trstu osnuje se posebno delniška družba in delo se baje začne že letošnjo jesen. Določeno pa še ni, če se postavita le dva plavža, ki bodela izdelala na leto 500.000 meterskih centov surovega železa ali se pa podjetje še kaj razširi. V poslednjem slučaju se bode moral plačevati popoln davek od večjega proizvodjanja.

Volneni jopiči, ki se nosijo na životu, se najbolje opero, če se denejo v srednje močno ogljikovokislo kalijevo razstopljino, potem se izpero, ko se pridene nekaj gorke vode in amonjaka in naposled izplaknejo v gorki vodi. Sodna razstopljina volnene stvari naredi rumene in trde.

Kmetijstvo.

Ohranjenje kmetskega stanu.

V sedanjem zasedanju deželnega zbora se v je več deželnih zastopih naglašalo, da se mora kaj storiti za ohranjenje kmetskega stanu. V raznih deželnih zastopih so se predlagali razni nasveti. Da se je pri tem pokazalo, da tudi stranke niso jedine v tem vprašanju, je razumljivo samo po sebi. Sicer so pa razmere v raznih deželah drugačne in se zatorej tudi to vprašanje v vseh deželah ne da rešiti po enem kopitu.

Za nas je posebno zanimivo, kar je v tem oziru predlagal v 16. seji koroškega deželnega zbora knezoškof dr. J. Kahn. Njegov predlog se glasi:

„Visoki deželni zbor naj sklene zakon po teh le načelih:

I. Sedaj obstoječa kmetska posestva se imajo ohraniti za vso bodočnost; 1.) ta posestva se imajo ceniti in določiti kot cele, — pol — itd. kmetije. 2.) Sedanja posestva se ne smejo siloma spremeniti.

II. Radovoljno se sme v bodoče samo v sledečih slučajih spreminjati: 1.) Jednota (puša) se sme kupcu samo tedaj prepustiti, ako jo kot samostojni jedini posestnik obdeluje. 2.) Da se menjajo jednake jednote. 3.) Da se dvojnata kmetija razdeli v dve kmetiji z dvema posestnikoma in lastnikoma. 4.) Da se cela kmetija raz-

deli v dvojnati. 5.) Se prodajajo take jednote, po katerih pride jedna kmetija po nakupu v višjo, druga po prodaji v nižjo vrsto. 6.) Ko se posestva po nakupih zaokrožujejo in priraste cela jednota, se ima na drugi strani odcepiti nova jednota iste vrednosti.

III. Če se iz katerega koli uzroka razprodajo večje skupine posestev, zlasti take, ki so nastale po nakupu manjših kmetskih posestev, potem veljaj za ravnilo 1.) da se ohrani prvotno veliko posestvo zaokroženo v roci jednega posestnika in lastnika; drugi deli naj preidejo po jednotah na samostojne kmetske posestnike in lastnike. 2.) Če se prostovoljno zopet uredijo od velikih posestnikov kmetska posestva, potem naj se onim, ki jih kupijo, dovoli v sledečem členu dovoljena podpora.

IV. Vsakokratni deželni odbor se po natančnejih postavnih določbah pooblašča, da pri predstojajočih premembah posestva in lastništva s pomočjo dež. hipotečne banke: 1.) dovoljuje daljša posojila z anuitetami; 2.) posreduje s tem, da nakupuje posestva in jih oddaje v najem.

V. Pri predstojajočih izpremembah naj poslujejo v pomoč dež. odboru v posameznih slučajih komisije, obstoječe iz: a) dveh razboritih kmetov, b) komisarja deželnega odbora, c) komisarja c. kr. deželne vlade. 2.) Za omenjene premembe naj se prosi za primerne davčne olajšave.

Zdela naj to postavo gospodarski odsek v zvezi z juridično-političnim. Postavni načrt naj se predloži še v tem zasedanju“.

Določbe tega predloga so gotovo dobre in izvirajo iz dobrega namena ohraniti kmetski stan. Narodna stranka je na Kranjskem vedno bila za to, da se omeji razkosavanje zemljišč. Več poslancev je v koroškem deželnem zboru uporekalo, da bi razkosavanje zemljišč bilo že toliko škodovalo kmetskemu stanu. Gospodje imajo glede Koroške morda popolnoma prav. Ondu se je to škodljivo početje še le pričelo, a na Kranjskem je pa že mnogo bolje napredovalo. Na Notranjskem in Dolenjskem so zemljišča tako razkosana, da ni misliti, da bi na njih mogla izhajati jedna kmetska rodbina. Dobro je pa, da so se na Koroškem našli možje, da hočejo začasno razkosavanju postaviti jez.

Več govornikov je pa v deželnem zboru opozarjalo, kako veleposestniki nakupujejo kmetije. Proti temu zlu pa žal predlog koroškega knezoškofa ne nasvetuje nobenega sredstva, da si bi bilo potrebno, da se postavijo meje takemu počenjanju, kakor je uganja baš baron Born v kranjski deželi. Tudi tukaj je treba kaj storiti, drugače bodo vsi zakoni v varstvo kmeta brez koristi.

Kmetijske raznoterosti.

Kaljivost žita. Skušnje so pokazale, da žito takoj po žetvi nima popolne kaljivosti, ječmen jo dobi še le čez 8, pšenica čez 5, rž čez 3 in oves tudi čez 3 tedne.

Apna je včasih potreba pripeljati na vrt, kajti rastline po tem mnogo hitreje rasto.